

Merhaba,
25. sayımızla yeniden
karşınızdayız.

Sivas Madımak Otelinde
2 Temmuz 1993'te 37
kişinin öldüğü katliamın
ardından 19 yıldır yargılanan
7 sanık hakkındaki dava
tarihi bir kararla düştü.
Tarihe geçecek bir karara
imza atarak, insanlık
suçlarında zamanaşımı
uygulanmayacağına
hükmetmesi beklenen
mahkeme, Sivas katliamını
“insanlık suçu” olarak
nitelendirmekten kaçındı.

Mahkeme, işkence ve
kötü muamele söz konusu
olduğunda, yaşam hakkı bu
şekilde ihlal edildiğinde kamu
görevlileri için zamanaşımı
uygulanmayacağı yönündeki
AİHM kuralına atıf yaparak,
davanın yaşayan 5 sanığının
kurtulmasını sağladı.
Davada verilen karar ilişkin
ayrıntılar ilk haberimizde
okuyabilirsiniz.
Adıyaman'da Alevi ve

Kürtler'in yoğun olarak yaşadığı
Karapınar Mahallesi'nde 45
evin kapı ve bahçe duvarlarına
işaretler konuldu. Mahalle
muhtarını bilgilendiren aileler,
ilerleyen günlerde mahallede
daha önce görmedikleri bazı
şüpheli şahısları görünce,
konuyu emniyete bildirmeye
karar verdi. Adıyaman Valisi
Ramazan Sodan, “Bir keçe
kalemle, bahçe duvarına,
pencere altlıklarına, ev
duvarlarına işaretler konulmuş.
Takip ediyoruz. Çocuk işi mi bir
başka konu mu var, bakıyoruz.
Çünkü hiç huzursuzluk yok
daha önce böyle yaşanmış.
Bir provokasyon da olabilir.
Biz de anlayamadık aniden
böyle bir şey çıkmasını. Takip
ediyoruz. Sıkı takipçisiyiz”
dedi. Adıyaman Merkez'e
bağlı Karapınar Mahallesi'nde
yaşananlar, dün yargıya taşındı.
Evlerinin kapı ya da bahçe
duvarları işaretlenen aileler,
konuyu savcılığa taşıdı. Savcılık
da olayla ilgili soruşturma
başlattı. Konuya ilişkin
ayrıntılar ve Adıyaman Valisi
Ramazan Sodan'ın sözlerini bu
sayımızda okuyabilirsiniz
Cumhurbaşkanlığı Devlet

Denetleme Kurulu'nun, Hrant Dink cinayeti raporunda, cinayette ihmali bulunan kamu görevlilerinin "ihmali davranışla kasten öldürme" ve örgütlü suçlar yönünden doğrudan savcılarca soruşturularak yargılanması gerektiği belirtilen rapor bu sayımızda yer alan bir başka haber. Raporun ayrıntılarının ilginizi çekeceğini düşünüyorum.

Diyarbakır'daki kazılarda bulunan insan kemikleri ve kafataslarının yakın döneme ait olup olmadığına yönelik tartışmalar sürerken, Tunceli Çemişgezek'te geçen yıl açılan toplu mezardan çıkartılan 15 kişiye ait kemik parçalarından ikisinin sahipleri belli oldu. Çıkan kafataslarından birinin, mezarın kazılarak, kemiklerin çıkartılması için geçen yıl 62 gün süren ölüm orucu eylemi yapan Hüsnü Yıldız'ın 1997'de öldürüldüğü bilinen kardeşi Ali Yıldız'a ait olduğu belirlendi. Bir diğer haberimiz de bu konuyla ilgili.

Bu sayımızda yer alan son yerel haberimiz ise Tuzla Başsavcılığı'nın, 2010'da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Dolmabahçe'de rektörle yaptığı görüşmeyi protesto için otobüslerle İstanbul'a gelirken, Tuzla'ya yönlendirilen ve burada polisin sert müdahalesiyle karşı karşıya kalan öğrencilerin şikayeti üzerine başlatılan soruşturmayı tamamlaması hakkında.. Savcılık, olaylarda 3 polisin de yaralandığını belirterek, öğrenciler hakkında açılan soruşturmayı da bu dosyayla birleştirdi. Böylece, örneği nadiren görülen bir iddianame ortaya çıktı. İddianamenin ayrıntıları haberimizde.

25. sayımızda yer alan tek AİHM haberimiz ise Mehmet Ali Okur adlı kişinin başvurusu sonunda, Türkiye'nin AİHS'nin işkenceyi yasaklayan 3. maddesini maddi yönden ihlal ettiğine ilişkin.

Bir sonraki "İnsanlığa Karşı Suçlar" konulu İzlem'in özel sayısında görüşmek üzere, İyi Okumalar

AIHS'te Olmayan “Kamu Görevlisi” Kriteri, AIHM Kararı Emsal Gösterilerek Uygulandı

İZLEM

Sivas Madımak Oteli'nde 2 Temmuz 1993'te 37 kişinin öldüğü katliamın ardından 19 yıldır yargılanan 7 sanık hakkındaki dava tarihi bir kararla düştü. Tarihe geçecek bir karara imza atarak, insanlık suçlarında zamanaşımı uygulanmayacağına hükmetmesi beklenen mahkeme, Sivas katliamını “insanlık suçu” olarak nitelendirmekten kaçındı. Mahkeme, işkence ve kötü muamele söz konusu olduğunda, yaşam hakkı bu şekilde ihlal edildiğinde kamu görevlileri için zamanaşımı uygulanmayacağı yönündeki AIHM kuralına atıf yaparak, davanın yaşayan 5 sanığının kurtulmasını sağladı. Öldüğü belirlenen ve yeni bir DNA incelemesi yapılmasına bile gerek görülmeyen Cafer Erçakmak hakkındaki dosya için, “Kamu görevlisi ve asli fail olduğu için yaşasaydı dosyası zamanaşımına sokulmayacaktı ancak öldüğü için dosyası düştü” kararı vererek kafa karıştıran mahkeme, da-

vanın yaşayan ve firari 5 sanığı için bu yorum doğrultusunda, “Hem sivil oldukları, hem asli fail olmadıkları için zamanaşımının işlememesi söz konusu değildir” kararı verdi.

Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi’ndeki davanın karar duruşmasına, sanıklar ve avukatlarından katılan olmadı. Duruşmayı, CHP Grup Başkanvekilleri Emine Ülker Tarhan, Muharrem

İnce, CHP Genel Başkan Yardımcısı Gürsel Tekin, Sabahat Akkiray, İlhan Cihaner’in de aralarında bulunduğu 50’ye yakın milletvekili, BDP’li milletvekilleri, Hrant Dink’in eşi Rakel Dink, Rutkay Aziz’in de bulunduğu çok sayıda sanatçı, ADD Genel Başkanı Tansel Çölaşan da izledi.

Twitter ve fotoğraf uyarısı

Sivas’ta yakınlarını kaybedenlerin ailelerinin de izlediği duruşma salonu doldu taşı. Bazı izleyiciler ayakta kaldı. Mahkeme Başkanı Dünder Örsdemir’in, duruşma sırasında fotoğraf çeken ve cep telefonundan twitter kullanan izleyicileri

uyarması kısa süreli gerginliğe neden oldu. Örsdemir, “Ben de reklam yapmak isterim ama kanunen yasak” dedi. 7 sanıklı dava var, 3 sanık hakkındaki dava devam ediyor Örsdemir, Sivas ana davası sanıklarından 3’ünün davasının bu dosyadan ayrı olarak derdest olduğunu söyledi. Örsdemir, 7 sanıklı mevcut dosyada sanıklardan Erçakmak hakkındaki davanın yakalanamaması nedeniyle 26 Aralık 1994’te tefrik edildiğini, diğer sanıklar Yılmaz Bağ, Şevket Erdoğan, Köksal Koçak, İhsan Çakmak, Hakan Karaca ve Necmi Karaömeroğlu hakkında 16 Haziran 1994’te açılan davaların birleştirildiğini söyledi.

Lehe değilse, geriye yürümez

Cumhuriyet savcısı Hakan Yüksel, 7 sanıklı davada, sanıklardan Erdoğan, Koçak, Çakmak, Karaca ve Karaömeroğlu hakkında zamanaşımı talebinde bulunduğu 21 Haziran 2011 tarihli esas hakkındaki mütalaasını tekrar etti.

Sanıklardan Erçakmak ve Bağ’ın nüfus kayıtlarına göre öldükleri anlaşıldığından haklarındaki davaların ortadan kaldırılmasını talep eden Yüksel, eski TCK’da insanlığa karşı suçların zamanaşımına girmeyeceği hükmünün bulunmadığını, yeni TCK’nın 77. maddesinde düzenlenen insanlığa karşı suçların sanıkların lehine sonuç doğurmadığını, bu nedenle mağdur avukatlarının 77. maddenin uygulanması talebinin reddedilmesini istedi. Yüksel ayrıca Erçakmak’ın öldüğünün nüfus kaydına işlendiğini belirterek, bu konuda ek DNA raporu alınmasına gerek olmadığını belirtti.

Konanov-Letonya kararı

Müdahil avukatlarından Şenal Sarıhan ise AİHM’nin 17 Mayıs 2010 tarihli Konanov Letonya kararının uygulanmasını istedi. Sarıhan, Konanov’un, 2. Dünya Savaşı’nda masum insanları öldürdüğü için mahkum edildiğini anımsatırken, bunun üzerine Konanov’un, Letonya Ceza Yasası’nın

1961’de değiştini belirterek, eylem tarihinden sonra yürürlüğe giren ceza yasasının kendisine uygulanamayacağı iddiasıyla AİHM’ye başvurduğunu anlattı. Sarıhan, AİHM Genel Kurulu’nun, Konanov’un eyleminin insanlığa karşı bir suç olduğu, bu nedenle kanunsuz ceza olmaz ilkesinin ihlalinden söz edilemeyeceğini belirterek, başvurusunu reddettiğini söyledi.

Türkiye’nin, anayasanın 90. maddesiyle AİHS ve AİHM kararlarını üst norm olarak kabul ettiğine değinen Sarıhan, Sivas sanıkları hakkında eski TCK’nın lehlerine olmasına rağmen, 2005’te yürürlüğe giren TCK’nın “insanlığa karşı suçların zamanaşımına girmeyeceği” konusundaki 77. maddesinin uygulanmasını ve zamanaşımı uygulanmamasını talep etti.

HSYK 1. Daire Başkanı İbrahim Okur’un duruşmadan önce davanın zamanaşımına gireceği yönündeki açıklamasının davaya gölge düşürdüğünü belirten Sarıhan, mahkemeye “Üstünüzdeki birisinin böyle demesi ihsas-ı reydir” dedi. Başkan Örsdemir ise “Üstümüzde değil, vicdanımızla hareket ediyoruz” yanıtını verdi.

Sarıhan, “Vereceğiniz karar heyetiniz için bir örnek karar olacaktır ve hukuk tarihi sizden söz edecektir” diye konuştu. Diğer mağdur avukatları da, sanıkların Madımak Oteli’nden insanları dışarıya çıkartmayarak, iğeride yanarak ve gazdan boğularak ölmelerine neden olduklarını belirterek, insanlığa karşı suç işlediklerini söyledi.

İnsanlığa karşı suç mezardakine geldi

Mahkeme Başkanı Dündar Örsdemir, duruşmaya verilen aranın ardından kararı okudu. Karar okunmadan önce Avukat İbrahim Ateş, aileleri, acılarını iğlerine gömmeleri, lehte ya da aleyhte ne karar çıkarsa çıksın, provakasyonlara karşı dikkatli olmaları konusunda uyardı.

Açıklanan kararda, Erçakmak'ın eski TCK'nın "TBMM'yi ortadan kaldırmaya teşebbüs etmek" suçunu düzenleyen 146/1. maddesinden yargılandığı, insanlığa karşı suçlardan dolayı zamanaşımı işlemeyeceğini öngören yeni TCK'nın 77. maddesinin ise 1 Haziran 2005'te yürürlüğe girdiği kaydedildi.

Anayasanın 90. maddesine göre bağlayıcılığı bulunan AİHM'nin, AİHS'nin 2. maddesinde yer alan yaşama yönelik kararlarında, "yaşama hakkını ihlal ettiği iddia olunan, işkence ve kötü muamele iddialarıyla suçlanan kamu görevlilerinin af ve zamanaşımından faydalandırılmaması" yönünde kararlarının bulunduğu anımsatıldığı kararda,, şöyle denildi:

"Suç tarihi itibarıyla Belediye Meclisi üyesi olan sanık Cafer Erçakmak'ın kamu görevlisi olduğu, her ne kadar kamu görevlisi olan sanık hakkında olayın asli maddi faili olarak yargılandığı iş bu dava dosyasında zamanaşımı hükümlerinden istifade edemeyeceği düşünülse de, yargılama aşamasında dosyaya celp edilen nüfus kaydına göre sanığın 10 Temmuz 2011'de öldüğü anlaşılınca, vaki ölüm nedeniyle sanık hakkında açılan kamu davalarının düşürülmesine karar verilmiştir."

Mahkeme, sanıklardan Yılmaz Bağ hakkındaki davayı da, 25 Aralık 2006'da öldüğü gerekçesiyle düşürdü.

Onlar kamu görevlisi değil

Mahkeme, TCK'nın insanlığa karşı suçları düzenleyen 77. maddesi ile AİHM'nin yaşam hakkı ile ilgili kararını, sanıklar Erdoğan, Koçak, Çakmak, Karaca ve Karaömeroğlu için de tekrar etti. Mahkeme, bu sanıkların kamu görevlisi değil sivil olduğunu, ayrıca olayın asli maddi faili değil, fer'i şerik olarak yargılandıklarını, 765 sayılı

TCK'nın 146/3. maddesinde öngörülen hürriyeti bağlayıcı hapis cezasının 5 yıldan 15 yıla kadar ağır hapis olduğunu, lehe olan yasa gereği 15 yıllık olağanüstü zamanaşımı süresinin bu sanıklar için 2 Temmuz 2008'de dolduğunu, bu nedenle haklarındaki kamu davalarının ayrı ayrı düşürülmesine karar verdi.

Kamu görevlisi kriteri

Mahkeme, insanlığa karşı suçlarla ilgili evrensel hükümlere değinmesine rağmen, kararını bu hükümler doğrultusunda vermedi. Avukatların ve kamuoyunun, BM, AİHS ve benzeri sözleşmelerin uygulanması taleplerine karşılık, AİHS'nin insanlığa karşı suçlarla ilgili hüküm ve AİHM'nin ilgili yorumlarını değil, işkence ve kamu görevlileriyle ilgili yorumlarını esas alan mahkeme, ısrarla insanlığa karşı suç ve katliam tanımı yapmaktan kaçınarak davayı düşürdü.

12 Eylül'e zamanaşımı olmaz

Duruşmadan önce, 12 Eylül iddianamesinde, aynı başsavcivekilliğinin işkence suçlarında zamanaşımı işlemeyeceği görüşünü savunduğu belirtilerek, insanlığa karşı suçlar için de bu yorumun yapılacağı düşünülüyordu. Ancak mahkeme, katliam davasında, AİHM'nin işkence yorumunu tekrarlayarak ve katliamı "asli fail ve kamu görevlileriyle" sınırlı olarak ele alarak bu beklentileri boşa çıkarttı. Mahkeme, böylece hem davayı zamanaşımından düşürdü, hem de 12 Eylül darbesini yapan Kenan Evren ve Tahsin Şahinkaya hakkındaki davanın görülmesi ile çelişmeyecek bir hükme imza attı.

Alkışlara tepki

Kararın ardından bazı aileler, Erçakmak kararındaki yorum nedeniyle davanın zamanaşımına girip girmediği konusunda kafa karışıklığı yaşadı. Bazı aileler ise alkışla kararı protesto etti. Örsdemir, alkışlara tepki göstererek, "Görevimizi yapıyoruz" dedi.

İki Sanık 2010'da Zamanaşımıyla Kurtulmuş

İZLEM

Sivas Madımak Oteli'nde 2 Temmuz 1993'te 37 kişinin öldüğü katliam davasının 5 sanığının yargılandığı davayla ilgili zamanaşımı tartışmaları sürerken, haklarındaki dava 10 yıldır karara bağlanmayan iki sanıkla ilgili dosyanın 2010'da zamanaşımına girdiği ortaya çıktı. Anayasa yolu kapalı olduğu için, mahkemenin zamanaşımı konusunda tarihi bir yoruma imza atmaması halinde 13 Mart'ta davanın firari 5 sanığı da dosyalarının zamanaşımına girmesi nedeniyle kurtulacak. Yıllar boyunca Türkiye'de

birçok resmi işlem yapmalarına rağmen yakalanmayan sanıklar hakkındaki kırmızı bülten ve arama kararları kaldırılacak. 1 Ekim 1993'te Ankara 1 Nolu DGM'de 125 sanıkla başladı. DGM, ilk kararını 26 Aralık 1994'te verdi. Mahkeme, Sivas olaylarının bir numaralı sanığı Cafer Erçakmak hakkındaki davayı bulunamadığı gerekçesiyle kararlar birlikte tefrik ederken, 124 sanıktan 37'sinin beraatine, kalanların 2 yıla 15'er yıl arasında değişen oranlarda hapsine karar verdi.

On bin failden 125 sanık

Kararda, "Olayımızın gerçek failleri on bin kişi civarındadır. Bu gösteri yapan grup içinde Emniyet Müdürlüğü'nce tespit edilebilen 125 kişi sanık sıfatıyla haklarında çeşitli davalar açılarak, huzura getirilmiştir" kaydı da düşüldü.

Kaynar'a yanlış indirim uygulanmış

Yargıtay 9. Ceza Dairesi, 30 Eylül 1996'da 26 sanık hakkındaki kararları onarken, 98 sanıkla ilgili kararları lehte ve aleyhte bozdu. Yargıtay'ın bu kararıyla, mahkemenin, suç tarihinde 18 yaşını bitirmiş olmasına rağmen sanıklardan Vahit Kaynar hakkında yaş sebebiyle cezasında indirim uyguladığı da ortaya çıktı. Yargılama sonucu müebbet hapse mahkum olan Kaynar, en son Polonya'da yakalandı ancak Türkiye'ye iade edilemeden tahliye olduğu Polonya'dan kaçtı. Müdahil avukatlar, Yargıtay'ın ilk bozma kararının ardından tutuksuz sanıkların kaçmalarının önlenmesi için tutuklanmalarını istedi.

Kaçan kaçtı, 33 idam çıktı

Ankara 1 Nolu DGM, ikinci kararını 27 Kasım 1997'de verdi. Mahkeme, ilk kararın ardından kaçan 6 sanıkla ilgili davayı ana dosyadan ayırdı ve 14 sanığa beraat

verdi. 33 sanığı idama mahkum eden mahkemede, 10 sanık 3'er yıl, 1 sanık 2 yıl, 2 sanık 5'er yıl, 27 sanık 7'şer yıl 6'şar ay, 4 sanık 20'şer yıl, 1 sanık 15 yıl, hapse mahkum edildi. Mahkeme, beraat eden 11 sanığın "anayasal düzeni zorla bozmaya kalkışmaya iştirak suçundan" cezalandırılmasını isteyen Yargıtay'ın bozmasına ise direndi.

Doğum kayıtları bozma gerekçesi yapıldı

11 sanıkla ilgili direnme kararı üzerine dosya Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na (YGCK) gitti. YGCK, direnme kararını 28 Kasım 1997'de bozdu. Bu sırada Yargıtay 9. Ceza Dairesi de, idama mahkum edilen 33 sanığın da aralarında bulunduğu sanıklarla ilgili verilen kararları 14 Aralık 1998'de yeniden bozdu. Bozmaya, sanıkların doğum kayıtlarında Nüfus Müdürlüğü mührünün okunaksız olduğu, nüfus kayıtlarındaki cilt numarasının karara yanlış geçirildiği gerekçe gösterildi.

Üçüncü karar verildi

Ankara 1 Nolu DGM, üçüncü kararını 16 Haziran 2000'de verdi. Mahkeme, daha önce dosyalarını ayırdığı 7 kişiye ek olarak, ilk bozma kararının ardından kayıplara karışan ve bozma kararına

karşı diyecekleri sorulmadan haklarında hüküm kurulan Mustafa Dürer ve Muhammet Nuh Kılıç'la ilgili dosyayı ana davadan ayırdı.

Mahkeme, YGCK'nın kararına da uydu ve tartışma konusu olan 11 sanıktan, 9 sanığı 7'şer yıl 6'şar ay, 1 sanığı 5 yıl, 4 sanığı 20'şer yıl, 1 sanığı 15 yıl hapse mahkum etti. Mahkeme, 33 sanığı da nüfus kayıtlarını düzelterek idam cezasına mahkum etti.

Yanan kişileri zevkle izlediler

Bu süreçte bazı sanıklar Pişmanlık Yasası'ndan faydalanmak istedi. Talebi reddeden mahkemenin kararında, "sanıkların, yanan kişilerin "bizi kurtarın" çığlıklarına rağmen herhangi bir kurtarma hareketine girişmedikleri gibi güvenlik kuvvetlerinin ve itfaiyenin yanan kişileri kurtarma teşebbüsüne engel oldukları" belirtildi. Kararda, "Yanan kişilerin ölüm çığlıkları karşısında kılları kıpırdamayan sanıklar, şeriat yanlısı slogan atarak zevkle izlemişlerdir" denildi.

9. Ceza Dairesi, idama mahkum edilen sanıklara verilen cezaları ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çevirdi ve düzelterek onadı.

Örgütleri bile yok

Sivas sanıkları, Topluma Kazandırma Yasası'nın çıkmasıyla yeniden umutlandı. 59 sanık, yasadan yararlanmak istedi. Kapatılan DGM'nin yerine kurulan Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, emniyetten gelen, Sivas olayının faillerinin mensup oldukları herhangi bir örgütün varlığına rastlanmadığı görüşü doğrultusunda, 26 Aralık 2006'da talepleri reddetti.

10 yıl bekleyince iki sanık kurtuldu

Bu arada talebe rağmen haklarında tutuklama kararı verilmeyen ve dosyaları 2000 yılında 3. karar verilirken

ayrılan Muhammet Nuh Kılıç ile Mustafa Dürer, kayıplara karıştı. DGM dosyayı önce 1999/5 sonra da 2000/148 esasına kaydetti. Mahkeme, DGM'lerin kapatılmasının ardından da dosyayı 2004/28 esasına kaydetti. İki sanıkla ilgili dava 10 yıl boyunca devam etti. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi, 2 sanıkla ilgili kararını 24 Ağustos 2010'da verdi. Mahkeme, iki sanığa isnat edilen "anayasal düzeni bozmaya kalkışmaya iştirak etmek" suçunun 15 yıllık zamaşımını süresinin dolduğu gerekçesiyle davayı ortadan kaldırdı.

Tebliğat yapılmadı, Milliyet yazdı

Bu arada tüm aramalara rağmen bulunamayan ve 26 Aralık 1994'te dosyası ana dava dosyasından ayrılan Cafer Erçakmak'ın da aralarında bulunduğu 7 sanığın yargılanmasının Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde sürdüğü, avukatlara tebligat bile yapılmadığı ortaya çıktı. Avukatlar, davadan 5 Kasım 2008'de Milliyet'in "Katliama zamaşımını geliyor, Madımak'ın baş faili kurtulacak mı?" başlıklı haberiyle haberdar oldu.

Zamaşımından kurtulacaklar mı?

10 yıl boyunca yargılanıp zamaşımından davaları ortadan kaldırılan sanıklar Kılıç ve Dürer gibi zamaşımı tartışması yapılan 7 sanığın yargılanması da 1994'ten bu yana bitirilemedi.

Aranırken evlendi, ehliyet aldı

Erçakmak'ın dosyası 26 Aralık 1994'te, sanıklar Şevket Erdoğan, Köksal Koçak, İhsan Çakmak, Hakan Karaca, Yılmaz Bağ ve Necmi Karaömeroğlu'nun dosyaları ise 16 Haziran 1994'te tefrik edilmişti. Bu sanıklardan İhsan Çakmak'ın aranırken 27 Temmuz 1999'da Sivas Altınyayla Belediyesi'nde evlendiği, 22 Mayıs 1997'de askere gittiği,

çocuğunu nüfusa kaydettirdiği, Emniyet'e başvurarak ehliyet bile aldığı anlaşıldı.

Düğün yaptı

Sanıklardan Yılmaz Bağ'ın ise aranırken Sivas Kangal ilçesinde düğün yaptığı belirlendi. Cumhuriyet savcısı Hakan Yüksel, davanın 21 Haziran 2011 günü yapılan 25. duruşmasında esas hakkındaki mütalaasını açıkladı.

Zamanaşımı doldu

Yüksel, Erçakmak dışındaki sanıklara isnat edilen "anayasal düzeni bozmaya kalkışmaya iştirak etmek" suçuna öngörülen 15 yıllık zamanaşımı süresinin dolduğu gerekçesiyle davaların ortadan kaldırılmasını talep etti. Ancak bu sanıklardan Bağ'ın öldüğü anlaşıldı.

Erçakmak muamması

Bu sırada, firari Erçakmak'ın da öldüğü ve sessiz sedasız Sivas'ta gömüldüğü anlaşıldı. Erçakmak'ın mezarı açıldı ancak bunlar oğlu ve annesinden alınan örneklerle karşılaştırıldı. Adli Tıp Kurumu, babalık testi sonucu gömülen kişinin Erçakmak olduğuna karar verdi. Ancak müdahil avukatlar, babalık testi istemediklerini, Erçakmak'ın kardeşlerinden alınacak yeni doku ve kan örnekleriyle karşılaştırma yapılmasını istedi. Bu nedenle karara bağlanmayan davada duruşma 13 Mart'a ertelendi. Müdahil avukatları ise istisnai bir yol olmasına rağmen mahkemenin insanlık suçlarında zamanaşımı uygulanamayacağını belirterek, davayı karara bağlamasını istiyor. Ancak mahkemenin hukuken bu yolu uygulamasına "imkansız" gözüyle bakılıyor.

Mahkeme bulamadı, anayasal engel oluştu

Bu süreçte, öldürülenlerin yakınlarının kurduğu

Toplumsal Bellek Platformu, 17 kez TBMM'deki partilerden bu tip olayların insanlık suçu sayılarak, zamanaşımının bu suçlarda geçerli olmamasını istedi. Verilen önergeler Ak Parti tarafından reddedildi. Hukukçular da anayasanın 38. maddesine göre, sanıkların suçu işledikleri dönemdeki mevzuata göre yargılanması gerektiğini, anayasa değişse bile sanıkların 1993'teki mevzuat uyarınca cezalandırılmaları şartı bulunduğunu, bu nedenle TBMM'nin yapacak bir şeyi olmadığına işaret ediyor. Bu nedenle müdahil avukatlar da dosyanın bu aşamaya gelmesinden firari sanıkları bulamayan mahkeme, savcılık ve emniyeti sorumlu tutuyor.

Ergin'den “zamanaşımı” savunması

Adalet Bakanı Ergin de 13 Mart'ta dosyanın zamanaşımına girmesi konusunda, “111 sanık hakkında karar verilmiş. Zamanaşımı 5 kişi için geçerli. Bir kişi bile olsa bu hassasiyetin, duyarlılığın gösterilmesi doğru bir şey ama sanki bu dava sanıklarının tamamı kurtuluyormuş gibi bir algı da oluşuyor. Yürütme organının yapabileceği gayretlerin hepsi yapılmış durumda” diye konuştu.

Kaynar'ı istedik

Davanın firari sanığı Vahit Kaynar'ın iadesinin, Polonya'da yakalandıktan sonra, verilen sürenin henüz yarısı geçmişken evrakların gönderilerek istendiğini kaydeden Ergin, mahkemenin evrakları beklemeden tahliye kararı verdiğini, Kaynar'ın da Polonya'dan ayrıldığını öğrendiklerini ifade etti.

Dalan için de aynı gerekçe

Almanya'nın da ülkesindeki firarileri iade etmediğini belirten Ergin, “Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerekçe gösteriyor. Bu uygulama sadece Sivas sanıkları için değil, en son Bedrettin Dalan, DHKP-C örgütü mensupları için de aynı gerekçelerle talepleri reddetti Almanya. Yürütme, bunları yaptı. Diğer konular ise mahkemeye ilgili” dedi.

Adıyaman’da Ürküten “İşaretler”

İZLEM

Adıyaman’da Alevi ve Kürtler’in yoğun olarak yaşadığı Karapınar Mahallesi’nde geçtiğimiz 45 evin kapı ve bahçe duvarlarına işaretler konuldu. Mahalle muhtarını bilgilendiren aileler, ilerleyen günlerde mahallede daha önce görmedikleri bazı şüpheli şahısları görünce, konuyu emniyete bildirmeye karar verdi. Adıyaman Valisi Ramazan Sodan, “Bir keçe kalemle, bahçe duvarına, pencere altlıklarına, ev duvarlarına işaretler konulmuş. Takip ediyoruz. Çocuk işi mi bir başka konu mu var, bakıyoruz. Çünkü hiç huzursuzluk yok daha önce böyle yaşanmış. Bir provakasyon da olabilir. Biz

de anlayamadık aniden böyle bir şey çıkmasını. Takip ediyoruz. Sıkı takipçisiyiz” dedi.

Adıyaman Merkez’e bağlı Karapınar Mahallesi’nde yaşananlar, dün yargıya taşındı. Evlerinin kapı ya da bahçe duvarları işaretlenen aileler, konuyu savcılığa taşıdı. Savcılık da olayla ilgili soruşturma başlattı.

Planlı olmadığını düşünüyorlar

Evleri işaretlenen mahallelilerin ilk olarak internet yoluyla duyurduğu olayla yakından ilgilenen CHP Adıyaman Milletvekili Salih Fırat, “İnternete düşünce haberim oldu. İlçe örgütümüzü de görevlendirdik. 45 ev. Kiminin duvar, kiminin kapısına farklı işaretler ve kelimeler yazılmış. Vali ve emniyet müdürü, olayı araştırdıklarını, failerin bulunmaya çalıştığını söylediler. Ön kanaat olarak planlı bir şey olmadığını söylediler. Özellikle TBMM’de bu konuyu gündeme getirdim. İçişleri Bakanı’ni ve hükümeti uyardım. İlçe başkanımız ve muhtarla da görüştüm. 45 arkadaş imza vermiş. Adliyeye gidiyorlar. Komşularımız, Malatya’da, Maraş’ta yaşanan benzer olaylar var. Failerin bulunması gerekiyor” dedi.

İşaretlenen kapıların fotoğraflarını internet üzerinden paylaşan CHP Tunceli Milletvekili Hüseyin Aygün de “Vali ve emniyet harekete geçti bizim uyarılarımızla. Olaydan haberdarlar. Orası Aleviler’in yaşadığı bir mahalle. Dolayısıyla tedirgin oluyorlar” diye konuştu.

Sabah fark ettik

Kapıların işaretlendiği Karapınar Mahallesi’nin Muhtarı Hamit Gürsu ise “Ortada hiçbir şey yok. Gerilim yok, kavgaya yok. Fazla da basına yansıtmak istemedik başta. Bütün evlerde benzer işaretler var. 27 Şubat sabah 45 evde bu

işaretler konulmuştu. Emniyet güçlerine bildirdik. Emniyet, ‘Endişeniz olmasın, karışmayın, biz bulacağız’ dedi. Mahalleli, 2-3 kişiyi daha gezinirken görmüş. Yabancı kişiler. Bunun üzerine konuyu basına yansıttık. 45 imza ile savcılığa gidiyoruz” dedi.

Alevi Kültür Dernekleri Şube Başkanı Rıza Tanrıverdi de “Mahalle muhtarı ile gezdik. 45 evde boyalı kalemle işaretlenmiş. İşaretler, kesik kesik. Nokta var, çarpı var. Hepsini aynı kalemlerden. Pazarı, pazartesiyle bağlayan gece boyanmış” diye konuştu.

Provakasyon olabilir

Adıyaman Valisi Ramazan Sodan ise şunları söyledi: “Bir keçe kalemle, bahçe duvarına, pencere altlıklarına, ev duvarlarına işaretler konulmuş. Takip ediyoruz. Kavga ya da huzursuzluk yok. Basına da intikal edince başsavcılığımız da müracaatları alıp soruşturalım dediler. Bir provakasyon da olabilir. Mahallemizin ana yolu var. Orada kameramız var ama mahalle arasında kalmış olay. Kamera görüntüsü yok. Böyle bir hadise de olmamış daha önce. Çocuk işi mi bir başka konu mu var, bakıyoruz. Adıyaman Türkiye’ye örnek bir ilimiz. Biz de anlayamadık aniden böyle bir şey çıkmasını. Takip ediyoruz. Sıkı takipçisiyiz.”

Dink Raporunda Kamu Görevlileri İçin “Kasten Öldürme”

İZLEM

Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun, Hrant Dink cinayeti raporunda, cinayette ihmali bulunan kamu görevlilerinin “ihmali davranışla kasten öldürme” ve örgütlü suçlar yönünden doğrudan savcılarca soruşturularak yargılanması gerektiği belirtildi. Kamu görevlilerinin izin sistemiyle soruşturulmasının ağır biçimde eleştirildiği raporda, Dink cinayetine adı karışan kamu görevlilerinin bu şekilde soruşturulmasının, mahkemenin gerçeği açığa çıkartma kapasitesini sınırladığı ve devlete güvenin zedelendiği sonuca ulaşıldığı ifade edildi. Dink'in zincirleme eylemlerle ölüme gönderildiğinin anlatıldığı raporda, yeni bir güvenlik reformu önerilirken, Türkiye'nin, Dink'i öldüren kişinin eline bayrak vererek resim çektiren marjinal anlayışların ortaya çıkmasına yol açan bazı

paradigmalarla yüzleşmesi gerektiği vurgulandı. DDK, raporunun kamuoyuna açıklanan sonuç bölümünün ilk kısmında, kamu görevlilerinin yargılanma biçimleri tarihsel örneklerle anlatıldı. Raporda, kamu görevlilerini katı biçimde koruyucu düzenlemelerin varlığı eleştirilerek, “Algı ve uygulama alışkanlıkları, hem idari hem de yargı bürokrasisinde güçlü bir şekilde kök salmış, kamu görevlilerinin yargı önüne çıkarılmasındaki isteksizlik ve çekingenlik yoğun olarak varlığını devam ettirmiştir” denildi.

Türkiye’de halen uygulanan, memurların ancak amirlerinin izniyle soruşturulabilmesine yönelik izin sisteminin anlatıldığı raporda, bu konuda yeni tanım ve modeller önerildi. AİHM’nin de mevcut sistemi AİHS’ye aykırı bulduğunun belirtildiği raporda, devlet otoritesinin sarsılmaması, asılsız iftiralarla korunma için getirilen özel düzenlemelerin, bir grup insana farklı yargılama prosedürü ön gördüğü gerekçeyle toplumda adalet duygusunun azalmasına, dolayısıyla devlete olan güven ve itibarın zedelenmesine neden olduğu, kamu yönetiminin hesap verilebilirliğini de önemli ölçüde etkilediği kaydedildi.

Fidan istisnası

2 Şubat’ta DDK tarafından tamamlanarak Cumhurbaşkanı’na sunulan ve 18 gündür Gül tarafından incelendiği anlaşılan raporun, kamu görevlilerinin ağırlıklı olarak savcı tarafından doğrudan soruşturulması gerektiğinin savunulduğu kısmında, MİT istisnası da yer aldı. Raporda, “Devletin milli güvenlik siyasetini etkileyen ve kamu yönetiminin güvenliği ve işleyişi bakımından gerekli görülen durumlarda bazı kurumlar/kişiler için açılan soruşturmaların izne bağlanmasına veya durdurulabilmesine dair istisnai bir yetkinin üzerinde düşünülmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir” denildi. Rapordaki bu ifadenin, raporla, MİT Müsteşarı Hakan Fidan için getirilen, terör suçlarında bile Başbakan izniyle soruşturma açılabil-

ceğine yönelik düzenlemeye jet onay veren Cumhurbaşkanı Gül'ün tavrının çelişmemesi için, Gül'ün raporu incelediği süreçte konulduğu iddia edildi.

Bu olaylar reformu gerektiriyor

Sonuç bölümünün Dink cinayetine ilişkin kısmında ise araştırılan 18 iddia sıralandı. Devletin ve kamu görevlilerinin kişilerin yaşam hakkını korumasına yönelik pozitif yükümlülüklerinin bulunduğu anımsatıldığı raporda, Dink'in öldürülmesi, Danıştay cinayeti, gazeteci ve aydın cinayetleri, Savaş ve Maraş olaylarının, bu konulardaki reform ihtiyacını gösterdiği vurgulandı. Bu bölümde, örtülü biçimde, devletin kamu görevlisini koruma refleksinin olayların gerçekleşmesi ve aydınlatılmamasına yol açtığı vurgusu yapıldı. MİT'in çalışmaları ve Kamu Güvenliği Müsteşarlığı'nın oluşturulmasının bu konuda olumlu adımlar olduğunun anlatıldığı raporda, buna rağmen, kaos ortama yaratmaya yönelik eylemlere ilişkin risklerin süratle değerlendirilip, etkin ve hızlı bir önleme kapasitesinin oluşturulması gerektiği kaydedildi. Güvenlik sektörünün bütününe kapsayacak bir reform stratejisinin belirlenmesinin zorunlu olduğu ifade edildi.

Dink bilançosu

Dink cinayetinden sonra 28 idari rapor hazırlandığı, yargıdan 50 civarında karar çıktığı, iki ana iddianamenin yazılı olarak davaların açıldığı, AİHM'nin bir mahkumiyet kararı verdiğinin anlatıldığı raporda, buna rağmen, Emniyet Genel Müdürlüğü, Trabzon ve İstanbul emniyet müdürlükleri personeli hakkında dava açılmadığı, MİT personeli hakkında soruşturma izni verilmesine rağmen soruşturmanın zamaşımını nedeniyle takipsizlikle sonuçlandırıldığı anımsatıldı. Cinayet sanığı, azmettirenler, Trabzon Jandarma personelinin hapisle cezalandırıldığı, AİHM kararı doğrultusunda

kamu görevlileri hakkında yeni bir soruşturma açıldığı ifade edildi.

Yöntem yanlışlığı

Raporda, şu tespitler yapıldı:

* Kamu görevlileri hakkındaki soruşturmalarda yöntem yanlışlığı yapıldığı, silsile halindeki ihmallerin bütün halinde incelenmeyerek, ayrı soruşturmalardan yapıldığı anlatıldı. “Bu yöntem, her bir idari birimce süreç içerisindeki ihmal ve hatalarının başka birimlere kaydırılmaya/yükletilmeye çalışılması gibi reflekslerin gelişimine de sebebiyet vermiştir” denildi.

Temel algılama hatası

* Tatmin edici bulunmayan mevcut durumun ortaya çıkmasında, en başından itibaren soruşturmaların hangi kapsamda yürütüleceğine ilişkin temel bir hatanın yapılmış olmasının etkili olduğu belirtildi. “Mevzuatla ilgili öteden beri var olan temel algılama hatası kamu görevlilerince işlendiği iddia edilen fiillerin soruşturulmasında/kovuşturulmasında da kendini göstermiştir” denildi.

Savcılar soruşturmalıydı

* Raporda, kamu görevlisi olmayan kişilerin, kamu görevlileriyle bağlantılı suçlarının genel hükümlere göre adli yargı organlarınca birlikte soruşturulması ve yargılanması gerektiği vurgulandı. Ana suç ile kamu görevlilerinin basit bir illiyet bağının ve makul şüphenin bile bunu gerektirdiği kaydedildi. Aksi uygulamaların suçluların belirlenememesine kamunun itisarinin zedelenmesine yol açtığı belirtildi. Bu suçların ancak savcıların yetki ve araçlarıyla ortaya çıkartılabileceği ifade edildi.

Kasten öldürmeden soruşturun

* Raporda, bu nedenle, Dink'in öldürülmesi ile ilgili olarak oluşan esas fiil kapsamında;

- Kamu görevlilerinin ihmal ve hatalarının adli yargı organlarıncaya, TCK'nın 37, 38, 39 ve 83. maddeleri uyarınca soruşturulması gerektiği vurgulandı. TCK'nın "Faillik" başlıklı 37. maddesi, "Fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri fail olarak sorumlu olur" ifadesini içeriyor. "Azmettirme" başlıklı 38. maddede, "Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır" deniliyor. "Yardım etme" başlıklı 39. maddede, "suç işlemeye teşvik, suç işleme kararını kuvvetlendirmek, fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek, suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek, kullanılan araçları sağlamak, işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak" eylemlerini gerçekleştirenlerin "suçtan dolayı yardım eden sıfatıyla sorumlu alacağı" belirtiliyor. "Kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesi" başlıklı 83. maddede ise bu suçu işleyenlerin 25 yıla kadar hapisle yargılanacakları ifade ediliyor. Raporda, cinayet öncesi ve sonrası görevi kötüye kullanma gibi suçlarının da bu kapsamda soruşturulması istendi.

Tehlikeler gerçekleşti

* Raporda, bu yöntemin izlenmeyerek idari soruşturmalar yapılmasının, mahkemenin ana davada gerçeğe ulaşma kapasitesini sınırladığı, Dink davasında tehlikelerin tamamının gerçekleşmesine yol açtığı kaydedildi. Raporda, "Bir yandan kamu vicdanını tatmin etmeyen bir dava sonucu ortaya çıkmış, diğer yandan da kamunun tüm kurumlarıyla birlikte güvenilirliği sorgulanır hale gelmiş ve kamu, çeşitli şekillerde nitelendirilmeye muhatap olmuştur" denildi. Raporda, idari soruşturmanın yetersiz kalacağı alanlar şöyle sıralandı:

- Yasin Hayal'in Dink'e yönelik eylem yapacağı konusunda Erhan Tuncel'den alınan istihbaratın İstanbul'a gönderilmesinden sonra Trabzon Emniyeti'nin istihbaratı sürdürmediği konusundaki iddialar, izlenen yöntemler ve gerçekleşen ihmallere.
- Trabzon Jandarma Komutanlığı'nın Hayal'in Dink'i öldüreceği istihbaratı konusunda işlem yapmaması, cinayetten sonra delillerin değiştirilmesi ve karartılması iddiaları.
- İstanbul Emniyeti İstihbarat Şubesi'nin Trabzon'dan gelen istihbaratla ilgili işlem yapmaması, cinayetten sonra delillerin değiştirilmesi ve karartılması.

Kasıt unsuru

- Raporda, Trabzon ve İstanbul Emniyet müdürlükleri ile Trabzon Jandarma Komutanlığı ekseninde ortaya çıkan fiillerin, fiillerdeki kasıt unsurunun, cinayetin oluş şekli, süreci ve sonuçları dikkate alındığı zaman mutlaka ana suç kapsamında, adli soruşturma ile belirginleştirilmesinin zorunda olduğu kaydedildi.

* Raporda, bu konuların “kronikleşen idari güvence sistemine ilişkin geleneksel algılamalar gibi sistemik sorunlar nedeniyle tam olarak açıklığa kavuşturulamadığı / kavuşturulamayacağı anlaşılmıştır” denildi.

Bu suçların işlendiği kesin

* Raporda, Dink'in öldürülmesine giden süreçte, gerek Dink'i yönelik tehdit ve eylemler nedeniyle koruma müessesinin çalıştırılmaması gerekse istihbarata rağmen cinayetin engellenmesi hususunda gerekli önlemlerin alınmaması şeklinde konusu suç teşkil eden fiillerin varlığının açık olduğu vurgulandı. DDK'nın kısıtlı imkanlarla bunları tespit edebildiğinin ve ancak bunları tespit edebileceğinin belirtildiği raporda, örgütlü ya da örgütsüz iştirakin olmadığı, başka failerin bulunup bulunmadığı konusunun adli organlarca soruşturulması gerektiği ifade edildi.

Zincirleme eylemle ölüme gönderildi

Rapor, şu ifadelerle noktalandı:

* Hrant Dink'e yönelik bir tehlikenin varlığının Emniyet ve Jandarma personeline öğrenilmiş olduğu, Hrant Dink'in korunmasına yönelik istihbarat birimlerinin gerekli çalışmaları yapmadığı ve işbirliğine gitmediği, idari makamların Hrant Dink'e yönelik oluşan riskleri bilebilecek durumda olmalarına rağmen, her kademedeki sorumluların zincirleme eylemleri sonucunda tehlikeyi önlemek için gereken tedbirlerin alınmadığı, tehlikenin gerçekleştiği ve Hrant Dink'in yaşamını yitirmiş olduğu, dolayısıyla, gerek Anayasanın 17. maddesinde gerekse iç hukukumuzun bir parçası durumunda olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2. maddesinde ifadesini bulan yaşam hakkının korunması hususundaki pozitif yükümlüğün yerine getirilmediği ve böylece ağır bir kamu hizmet kusurunun oluşumuna sebebiyet verildiği,

* Ölüm olayının gerçekleşmesinden sonra yaşama hakkını koruma altına alan iç hukuk kurallarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve devlet yetkililerinin veya organlarının sorumluluklarını ortaya koymak açısından; Devlet organlarının olayın tespit edilebilen failleri ve olayda ihmal ve kusuru olan kamu görevlileri açısından hem ceza hukuku hem de disiplin hukuku alanında gereken soruşturmanın derhal başlatıldığı, idare organlarıncı sürdürülen soruşturmalarda yasal olarak öngörülen süreçlere uyulmakla birlikte, yukarıda bahsedilen gerek kamu görevlilerinin yargılanmasına ilişkin mevzuat düzenlemelerinin niteliğinden gerekse kamu görevlilerinin soruşturulması hususunda izlenen yöntemlerdeki hatalar/yanlışlıklar ve diğer eksiklikler sebebiyle yürütülen soruşturmalardan etkin bir sonuç alınamadığı kanaatine ulaşılmıştır.

Önce savcılar soruşturusun

* Bu sebeple, devletin pozitif yükümlülüğünü yerine getirmedeği sonucunu doğuran kamu görevlilerinin ihmal ve kusurlu davranışlarının, adli yargı organlarıncı soruşturulmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu fiillerin pozitif yükümlülük kapsamında olmadığı ve başkaca suç oluşturmadığının anlaşılması ve/veya yeni bilgi ve delillerin ortaya çıkması halinde memur suçları yönünden yeniden işlem yapılabilir.

Bu davalar emsal

* Raporda, Dink davasında mahkemenin sanıkları cinayetten mahkum ederek, örgüt suçundan beraat kararı verdiğine örtülü biçimde atıf yapıldı. Raporda, faillerin cinayetin işlenmesine kadar geçen sürede çok sayıda kişinin olaya vakıf olmasına yol açan acemice davranışlarının bulunmasına ve silah temininde yaşadığı güçlüklerle rağmen “AİHM kararı, yaşam hakkının korunmamasının yanısıra, Türkiye’nin Hrant Dink cinayeti benzeri hadiselerle ilgili mebzul miktardaki tecrübesinin birlikte değerlendirilmesi gerektiği kaydedildi. “Mebzul miktardaki tecrübeye” ise Malatya Zirve Yayınevi ve Rahip Santora cinayetleri, Kafes Eylem Planı, Ergenekon, Devrimci Karargah, Oda Tv, Balyoz, İrtica ile Mücadele Eylem Planı, Şemdinli, Danıştay Cinayeti ve faili meçhul-ler gibi çok sayıda davanın varlığı, bu davalarda kamu görevlilerine atfedilen fiiller, iddia edilen amaçlar, eylem yöntem ve türleri örnek gösterildi.

Ötekileştirilerek hedef haline getirildi

* Raporda, “Bu davalarda bazı sanıkların Dink’in öldürülmesine giden süreç ve fiillerle bağlantısına ilişkin emareler birlikte değerlendirildiğinde, Dink’in öldürülmesi olayının da; Hrant Dink’in ötekileştirilerek hedef

haline getirildiği ve tehdit edildiği süreçlerden başlayarak olayın bir bütünlük içerisinde incelenmesinin ve bu kapsamda gerek olayın gerçekleşmesi öncesinde gerekse olayın gerçekleşmesi sonrasında varlığına ilişkin kuvvetli şüphe bulunan ve raporun önceki bölümlerinde ayrıntılı olarak belirtilen kamu görevlilerinin bazı ihmal ve diğer nitelikteki fiillerinin de doğrudan adli yargı yerlerince ana cinayet davası kapsamında soruşturulmasının ve yargılanmasının zorunlu olduğu değerlendirilmektedir” denildi. * İstanbul Başsavcılığı'nın bu kapsamda bir soruşturma yürütmesinin gecikmiş olsa da olumlu bir adım olduğunun anlatıldığı raporda, şöyle denildi:

Bayrak veren marjinal paradigma

“Esasen, Hrant Dink'i hedef haline getiren ve Hrant Dink'i öldüren kişinin eline bayrak vererek resim çektiren marjinal anlayışların ortaya çıkmasına yol açan bazı paradigmalara yüzleşilmesi; bu tür ortamlardan beslenerek varlığını devam ettiren ve bazı kamu görevlilerinin de dahil olduğu hukuk dışı oluşumlarla ilgili mücadelenin sürdürülebilmesi ve “demokratik devlet” olgusunun hayata geçirilmesine yönelik son yıllarda ortaya konulan çaba ve gayretlerin güçlendirilmesi açısından, bundan böyle, benzeri durumlarda kamu görevlilerinin yargılanmasında izlenmesi gereken yöntem ile ilgili hususların, bu şekilde algılanması ve uygulanması gerekli görülmektedir.”

Başbakanlık ve savcılığa

Rapor, uygun görülerek gereğinin yapılması için Başbakanlık'a gönderildi. Başbakanlık da raporu Başbakanlık Teftiş Kurulu'na ilettili. Buna göre Başbakanlık, raporda suçlanan isimler hakkında suç duyurusunda bulunabilecek. Ancak DDK, bununla yetinmeyerek, soruşturmasını sürdüren İstanbul Başsavcılığı'na raporu doğrudan göndermeyi de tercih etti.

Tunceli'deki Toplu Mezarda Çıkan Cenazelerin İkisinin Kimliği Belirlendi!

İZLEM

Diyarbakır'daki kazılarda bulunan insan kemikleri ve kafataslarının yakın döneme ait olup olmadığına yönelik tartışmalar sürerken, Tunceli Çemisgezek'te geçen yıl açılan toplu mezardan çıkartılan 15 kişiye ait kemik parçalarından ikisinin sahipleri belli oldu. Çıkan kafataslarından birinin, mezarın kazılarak, kemiklerin çıkartılması için geçen yıl 62 gün süren ölüm orucu eylemi yapan Hüsnü Yıldız'ın 1997'de öldürüldüğü bilinen kardeşi Ali Yıldız'a ait olduğu belirlendi. Savcılıktan gelen haberi anne ve babasıyla paylaşan Hüsnü Yıldız, "Başardığımız için mutluyum. Kardeşimi sahiplendik ve cenazesini çıkarttık. Belki şu anda ölmüş oldu kardeşim bizim için, bu nedenle üzüntülüüz ama sevdiğimizize kavuştüğümüz için de

sevinçliyiz. Umuyorum ki bütün kayıpların yakınları, sevdiklerine kavuşur” dedi. Mezardan çıkan diğer bir kafatasının ise Neşirvan Yasinoglu’na ait olduğu belirlendi. 1990’lı yıllarda terör örgütüne katılan Ali Yıldız’ın 1997’de çıkan bir çatışmada öldüğü belirlendi. Aynı çatışmada, 17 PKK’lı ile 2 DHKP-C’linin öldürüldüğü açıklanmasına rağmen, bu kişilerin hiçbirinin cenazesine ulaşılamadı. Ölenlerin yakınları ise çocuklarının çatışma sonucu ölmediğini, yakalandıktan sonra öldürülerek, toplu mezara gömüldüğünü öne sürdü. Yürütülen soruşturmalarda mezar yeri bulunamadı ve dosya kapatıldı.

Haberle başladı

Ancak geçtiğimiz yıl, 19 kişinin öldüğü olaya tanık olduğunu, ölenlerin Çemişgezek’te toplu mezar alanı olarak kullanılan bölgeye gömüldüğünü anlatan bir tanığın anlatımları, dosyanın yeniden açılmasını sağladı. Olayda ölen Ali Yıldız’ın kardeşi Hüsnü Yıldız, 18 Ocak’ta Fırat Haber Ajansı’nda yer alan tanık anlatımlarını işaret ederek, savcılığa yeniden başvurdu. Savcılık, haberdan hemen sonra yapılan başvuruyu birkaç ay sonra karara bağladı ve dosya kapandığı için yeniden soruşturma yürütülemeyeceğini, belirtilen yerin de kazılamayacağını bildirdi.

62 günlük ölüm orucu

Bunun üzerine AİHM’ye başvuran Hüsnü Yıldız, bir yandan da Tunceli’de açlık grevine başladı. Eyleminin 45. gününde, açlık grevini ölüm orucuna dönüştüren Yıldız, mezar yerinin açılması için imza kampanyası da başlattı. Kayıp yakınlarının “mezar kazılsın” talepleri, İstanbul Çağdaş Hukukçular Derneği Başkanı Taylan Tanay, İHD Tunceli Temsilcisi Avukat Barış Yıldırım gibi isimler tarafından Adalet Bakanı Sadullah Ergin ve milletvekillerine de iletildi. Malatya Özel Yetkili Savcılığı, bu girişimlerin ardından Hüsnü Yıldız’ın ölüm orucu eyleminin 62. gününde, mezar yerlerinin kazılmasını kararlaştırdı.

Kardeşinin kemikleri

12 Ağustos 2011’de Hüsni Yıldız ve diğer kayıp yakınlarının da katılımıyla, Çemisgezek’te mezar olduğu iddia edilen bölge kazıldı. Kazı sonunda 15 ayrı kişiye ait olduğu belirtilen insan kemikleri ve kafatası çıktı. Kemik ve kafatasları, incelenmek üzere İstanbul Adli Tıp Kurumu’na gönderildi. Kayıp yakınları da doku örneklerini vererek, çıkan kemiklerle eşleştirilmesini istedi. İstanbul Adli Tıp Kurumu, incelemeleri sonunda, savcılığa çıkan kemik ve kafataslarından ikisinin, doku örneği veren ailelerle örtüştüğünü Malatya Savcılığı’na bildirdi. Savcılık da Avukat Tanay’ı arayarak, kafataslarından birinin Ali Yıldız’a, diğerinin Neşirvan Yasinoğlu’na ait olduğunun belirlendiğini ifade etti.

Şimdi ölmüş oldu

Ölüm orucu eylemiyle kardeşinin kemiklerinin çıkartılmasını sağlayan Hüsni Yıldız, şunları söyledi:

“Başardığımız için çok mutluyum. Olması gereken oldu. Yeri belli olan kardeşimi sahiplendik ve çıkarttık cenazesini. Şu anda ölmüş oldu kardeşim bizim için, bu nedenle üzüntülüyüz ama bu ülkede en yakın sevdiklerimize kavuşabilmek için bedel ödememiz gerekiyor. Yakınlarını hala alamayan insanlar var. Umuyorum ki bütün o insanlar sevdiklerine kavuşurlar.”

100’e yakın toplu mezar var

Fırat Haber Ajansı’nda çıkan haberden sonra mezar yerinin açılması için mücadeleye başladığını aktaran Yıldız, “Elbette üzüldük ama bir mezarı oldu kardeşimin. 8 aile başvurmuştuk, çıkan cenazelerin bizim olabileceği konusunda. Umarım diğer ailelerinki de çıkar. Daha da kötüsü, aynı bölgede, açılmayı bekleyen 100’e yakın mezar yeri var. Buralar için yapılan başvurular var. Bu bölgenin bütünüyle kazılması lazım” dedi.

Gözaltında Dayağa “İşkence” İşlemi Yapılmadı

İZLEM

Tuzla Başsavcılığı, 2010’da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın Dolmabahçe’de rektörle yaptığı görüşmeyi protesto için otobüslerle İstanbul’a gelirken, Tuzla’ya yönlendirilen ve burada polisin sert müdahalesiyle karşı karşıya kalan öğrencilerin şikayeti üzerine başlatılan soruşturmayı tamamladı. Savcılık, olaylarda 3 polisin de yaralandığını belirterek, öğrenciler hakkında açılan soruşturmayı da bu dosyayla birleştirdi. Böylece, örneği nadiren görülen bir iddianame ortaya çıktı. Buna göre, 36 çevik kuvvet polisi, 7 öğrenciyi yaraladıkları, 10 öğrenci ise polise direnerek 3 polisi yaraladıkları gerekçesiyle aynı davada sanık olarak yargılanacak. Ancak aynı davanın sanıkları için istenen cezalar eşit olmadı. Polislerin, öğrencileri gözaltına aldıktan sonra darp ettiklerine ve burnu kırılan öğrenci Miraç Ekrem Efe’nin polis aracında yumruklandığına yönelik yoğun kuşkulara rağmen, iddianamede, yaşananlar müdahale sırasında meydana gelmiş gibi gösterildi. İşkence ile suçlanmaları halinde 12 yıla kadar hapisle yargılanmaları gereken polisler için Efe dışındaki öğrencilerin her biri için sadece 4 aydan 1 yıla kadar, Efe için de 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası talep edildi. Öğrenciler ise toplam 12 yıla kadar hapisle yargılanacak.

İddianame iade edildi

Kamuoyunda büyük eleştirilere neden olan, polisin öğrencilere yönelik sert müdahalesi ile ilgili soruşturma tamamlandı. Polislerle öğrenciler hakkında tek iddianame hazırlayan Tuzla Savcılığı’nın ilk iddianamesinin mahkeme tarafından yetersiz bulunarak reddedildiği, bunun üzerine

ikinci bir iddianame hazırlandığı bildirildi. Mahkeme tarafından kabul edilen 46 sanıklı iddianamede, 7 öğrenci hem mağdur hem şüpheli, 3 öğrenci şüpheli olarak yer aldı. İddianamede, 36 polisin de cezalandırılması talep edildi.

Aynı sanık sandalyesinde

Buna göre 21 Mayıs'ta başlayacak yargılamada, polislerle öğrenciler aynı sanık sandalyesinde oturacak. İddianamede, öğrencilerin Beşiktaş'ta bulunan Başbakanlık Çalışma Ofisi önünde eylem gerçekleştirmek üzere geleceklerinin emniyet tarafından tespit edildiği, kamu düzeninin tesisi için İl İdaresi Kanunu ve İstanbul Valiliği'nin kararları doğrultusunda Çamlıca Otoyol Gişeleri'nde tedbir alındığı belirtildi.

İddianamede, 3 ayrı otobüsle gelen 135 kişinin protesto amaçlı geldikleri, gösterilerde provakasyon olabileceği, yol kapatma, güvenlik güçlerine saldırı, Çalışma Ofisi'ne zarar verme durumlarının oluşabileceği değerlendirilerek, İstanbul Valiliği'nin "Grupların gerekli görüldüğünde ile alınmamaları" kararı verdiği ifade edildi. Bunun üzerine otobüslerin Ankara istikametine yönlendirilerek, Tuzla'da akaryakıt istasyonuna getirildiklerinin anlatıldığı iddianamede, otobüsten inen şahısların güvenlik güçlerine karşı slogan attıkları, ellerinde bulunan pet şişeleri polise fırlattıkları, Ankara yönüne gitmeyeceklerini bildirdikleri ifade edildi.

Burun kemiği kırıldı

Uyarılara rağmen polis engelini aşmak isteyen gruba karşı biber gazı kullanılarak müdahale edildiği, emniyet güçlerinin de güç kullandığı anlatıldı. Olaylar esnasında 3 polisin yaralandığı, 10 öğrencinin de yakalandığının belirtildiği iddianamede, bu öğrencilerden 6'sının basit biçimde yaralandığı, Miraç Ekrem Efe'nin ise hayati fonksiyonlarına

hafif etkisi olacak şekilde müdahaleye maruz kaldığı, bu sırada burun kemiğinin kırıldığı ifade edildi.

Pet şişe ile yaralamaya 12 yıl

İddianamede, 3 polisin, nasıl ve hangi öğrenciler tarafından yaralandığı anlatılmadı. Raporlarda ise tam teşhizatlı, robo-cop kıyafetli polislerin pet şişelerle yaralandığı belirtilmişti. Bu bilgilerin ve yaralanmanın doğruluğunun araştırılması yerine savcılık, 10 öğrenci için kamu görevlisine karşı görevini yapmasını engellemek amacıyla cebir kullandıkları iddiasıyla 8 aydan 4'er yıla kadar hapis talebinde bulundu. Savcılık, öğrenciler her yaralı polis için ayrı ayrı bu cezaya mahkum edilmesini istedi. Buna göre, öğrencilerin her biri 2 yıldan 12 yıla kadar hapis istemiyle yargılanacak.

Basit yaralanma

Buna karşılık, raporlarda öğrencileri gazla sakınleştirmeye çalıştıkları, sonrasında müdahale ettikleri belirtilen polislerin burnu kırılan Efe için "kasten yaralama" suçundan 1,5 yıldan 4,5 yıla, diğer 6 öğrencinin her biri için "basit yaralama" suçundan 4 aydan 1 yıla kadar hapisle yargılanmaları talep edildi. 6 öğrenci hakkındaki suçlamalarda istenilen ceza 2 yılın altında olduğundan polisler mahkum edilseler bile cezaları ertelenecek. Öğrenciler için ise alt sınırdan ceza verilmezse bu imkan olmayacak.

İşkenceye gerek yok

Yakalandıktan sonra dövülerek burnu kırıldığına yönelik kuvvetli deliller bulunan Miraç Efe Ekrem'i darp eden polisler için de 3 yıldan 12 yıla kadar hapis cezası gerektiren "işkence" suçundan dava açılmadı. Avukatların talebine rağmen, savcılığın bütün görüntülerin kaydedildiği kamera görüntülerini istemediği ortaya çıktı.

Kötü Muameleye Tazminat

Karar Adı: Mehmet Ali Okur c. Turquie,
Başvuru Tarihi: 28 Temmuz 2006,
Başvuru Numarası: 31869/06,
Karar Tarihi: 17 Ocak 2012,
Kararı Veren Daire: 2. Daire

Başvurucu Mehmet Ali Okur, 3 Şubat 2005 gecesi suç şüphesiyle Gemlik Emniyet'ince gözaltına alındı. (par. 5) Aynı gün yapılan tıbbi muayenede vücudunda darbe veya yara izi görülmedi. (par. 6) Bundan birkaç saat sonra, 4 Şubat'ta yapılan ikinci muayene esnasında polis memurları da hazır bulunmaktaydı ve başvurucunun kürek kemiklerinde kızarıklıklar ve bir morluk tespit edildi (par. 8). Güvenlik güçlerinin bu muayeneden hemen tutmuş olduğu tutanağa göre, Mehmet Ali Okur kendisini yere atmış ve duvarlara vurmuştu. Başvurucu daha sonra Bursa Emniyeti'ne sevk edildi. 7 Şubat'ta Bursa Adli Tıp Kurumu'nda yapılan muayenede başvurucunun sırtında ray şeklinde bereler tespit edildi. Başvurucu bu muayene esnasında Gemlik'te polis memurlarında sırtına ve gövdesine vurulmuş olduğunu doğruladı (par. 10). Başvurucunun eşi, Gemlik Kaymakamlığı'na Mehmet Ali Okur'un kötü muamele gördüğüne dair şikâyette bulundu, İlçe İnsan Hakları Komitesi olayda kötü muamele olmadığına karar verdi (par. 14). Buna

karşı Bölge İdare Mahkemesi'ne yapılan itiraz görevsizlik gerekçesiyle reddedildi. Gemlik savcılığı ise olaya ilişkin soruşturma başlattıktan sonra, yalnızca 4 Şubat'taki raporu dikkate aldı, 7 Şubat'taki raporu incelemeyi (par. 71) ardından takipsizlik kararı verdi. Başvurucunun avukatı karara Ağır Ceza Mahkemesi önünde itiraz etti ancak itirazı reddedildi (par. 34). Ret kararı başvurucunun eşine 23 Ocak 2006'da, avukatına 30 Ocak 2006'da tebliğ edildi.

Ret kararının başvurucunun avukatına tebliğ edilmesinden itibaren altı ay içerisinde dosya AİHM'e götürüldü. Hükümet bu noktada tebliğ tarihi bakımından başvurucunun eşine yapılan tebligatın esas alınması gerektiğini ve dolayısıyla altı aylık sürenin geçmiş olduğunu ileri sürdü. AİHM, dosyanın kabul edilebilirliği açısından altı aylık sürenin başlangıcı bakımından iç hukuktaki kuralların uygulanacağını bir kez daha vurguladı. Mahkeme, Türkiye bakımından bu konuyu düzenleyen Avukatlık Kanunu ve Tebligat Kanunu gereği avukatla takip edilen işlerde sürelerin avukata tebliğ ile başlayacağından başvurunun altı aylık süre içerisinde yapılmış olduğuna karar verdi ve hükümetin iddiasını reddetti(par. 46).

Esas yönünden ise, tıbbi muayenenin işkence ve kötü muamelenin engellenmesi, tespiti ve sorumlularının cezalandırılmasındaki önemini vurgulandı (par. 59). Mahkeme, Hükümet'in başvurucunun tamamen güvenlik güçlerinin kontrolü altındayken vücudunda oluşan yaralara makul bir açıklama getirmemiş olmasının (par. 54) yanında başvurucunun iddialarını ilgili merciler önünde hızlı bir biçimde ileri sürmüş olmasını (par. 64) ve başvurucuyla birlikte gözaltına alınmış olan şüpheli S.Ç.'nin kötü muamele görmüş olduğu iddiasını göz önünde bulundurarak Türkiye'nin AİHS'nin işkenceyi yasaklayan 3. maddesini maddi yönden ihlal ettiğine hükmetti (par. 66). Savcılığın kötü muamele iddiaları hakkında olayın tüm koşullarını incelemeyi takipsizlik kararı vermiş olması ve dolayısıyla soruşturmanın etkisiz olması sebebiyle AİHS m. 3'ün usul yönünden ihlal edildiğine hükmetti (par. 72) ve Türkiye'yi 15 600 Euro tutarında tazminat ödemeye mahkûm etti (par. 78).